

נושא המשפט – תכונות ומאפיינים

על פי רוב, נושא המשפט הוא שם עצם (לרוב מיודע). לפני הנושא לא תבוא מילת יחס. הנושא עונה על השאלות "מי?" או "מה?" תפקידן התחבירי של מילות שאלה אלה הוא נושא.

נושא הידיעה פורסמה בעיתון. מה פורסם בעיתון? – הידיעה.

את התפוזים קטפו הפועלים מוקדם בבוקר. מי קטף את התפוזים? – הפועלים.
מילת היחס 'את' באה לפני 'התפוזים', ולכן התפוזים במשפט זה אינם יכולים להיות נושא המשפט.

נושא המשפט עשוי להיות שם עצם פרטי.

לכבוד האורחים אפתה דנה עוגת תפוחים. מייקרוסופט הוקמה על ידי ביל גייטס.
נושא מואדים הוא כוכב לכת יפהפה. ביל גייטס אינו יכול להיות נושא המשפט משום שלפניו מילת היחס 'על ידי'.

כינויי גוף וכינויי רמז מחליפים נושא מפורש.

לקראת החורף קנו ההורים בגדים חדשים. הם שילמו עליהם בכרטיס אשראי.
מואדים הוא כוכב לכת יפהפה. הוא כוכב הלכת הרביעי במערכת השמש.
מייקרוסופט הוקמה על ידי ביל גייטס. זוהי אחת החברות הידועות בעולם.

בעברית נטיית הפעלים בגוף ראשון ובגוף שני בעבר, בעתיד ובציווי כוללת בתוכה גם את הנושא של המשפט.

נוש' נסעתי לירושלים לבקר את סבתא. נוש'+נש' מדוע איחרתם לשיעור?
נוש' צאו לבלות! נוש'+נש' לא אגלה לו את הסוד.

לפעמים עשוי שם פועל לבוא בתפקיד נושא המשפט. במקרה כזה ניתן להמיר את שם הפועל בכינוי המחליף: 'הדקר'.

נושא
במעבדת המחשבים אסור לאכול. = הדקר אסור.

נושא
להתאמן זה בריא. = הדקר בריא.

נושא המשפט הוא פעמים רבות **צירוף שמני**, כלומר צירוף שהגרעין שלו הוא שם שאליו מצטרפים לוואים. הגרעין הוא ראש הצירוף, והלוואים מתקשרים אליו ומשלימים אותו.

נושא (גרעין) לוואי
בכספת נמצא שעון הזהב העתיק של סבא. | נושא (גרעין) לוואי לוואי לוואי
לוואי לוואי לוואי

נושא (גרעין) לוואי לוואי לוואי
ארון הזכוכית הגדול שבסלון נשבר. | נושא (גרעין) לוואי לוואי לוואי
עשרה מתמודדים מוכשרים עלו לשלב הגמר.

התאמים:

במשפט פועלי הנושא מתאים לנושא במין ובמספר.

נושא נושא
התלמיד מצליח בבחינה. (זכר יחיד) | נושא נושא
התלמידים מצליחים בבחינה. (זכר רבים)

נושא נושא
התלמידה מצליחה בבחינה. (נקבה יחידה) | נושא נושא
התלמידות מצליחות בבחינה. (נקבה רבות)

במשפט בעל אוגד האוגד מתאים לנושא במין ובמספר.

נושא אוגד
הפצה של חדשות כזב ברשתות החברתיות היא עניין מכוער. (הפצה=היא)

נושא אוגד
מיזמי התנדבות של בני נוער אינם זוכים להערכה מספקת. (מיזמים=אינם)

אוגד נושא
באמצע החודש יהפוך הירח מלא. (הירח=יהפוך)

נושא אוגד
החזרות המעייפות לקראת מופע סוף השנה הן רק תירוץ להיעדרות. (החזרות=הן)